

Faraons a la cort del govern valencià

La política cultural de la Generalitat Valenciana va camí de convertir-se —o potser ja s'ha convertit— en una mena d'aparador de grans projectes, d'espectacles colossals, de faraòniques estructures de formigó i, a la fi, de recerca de prestigi internacional de totes totes. Parlar de la rendibilitat cultural, i també econòmica, d'aquests plantejaments, però, ja són figures d'un altre paner.

Els pressupostos de projectes estrella del govern valencià, com la Ciutat de les Arts i les Ciències, la Ciutat del Teatre, la Ciutat del Cinema, la Biennial de València, Castelló Cultural o també Terra Mítica, superen qualsevol xifra mínimament imaginable. Sobretot, per als departaments d'investigació de les universitats valencianes i per als sectors de l'audiovisual, del teatre i de la música, entre d'altres, que any rere any han de lluitar per rebre de la Generalitat les ajudes compromeses.

La cultura del formigó. Era el desembre de 1995, mig any després de l'arribada del PP valencià al poder, quan el conseller José Luis Olivas qualificava d'"innecessari", de "malbaratament" i de "capritx de Lerma" el projecte de creació de la Ciutat de les Arts i les Ciències. Sobretot, afegia Olivas, "a costa de la butxaca del ciutadà que està en l'atur". Cinc anys després (el passat 13 de novembre), el president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, que s'havia oblidat de les declaracions del seu conseller i també dels responsables del projecte inicial, va inaugurar el Museu de les Ciències a bombo i platerets. Amb bombos i platerets protestaven també el centenar de joves investigadors que aquell mateix dia es manifestaven a les portes del museu per demanar unes condicions

de treball dignes i majors inversions. Els números, però, la gran excusa dels populars per oposar-se inicialment a aquest projecte, han acabat desaparint-se. Actualment, es parla de més de 100.000 milions de pessetes (el projecte inicial era de 35.000). Una quantitat que la Generalitat haurà invertit en aquest projecte fins el 2003 i que convertirà aquesta faraònica ciutat en la bandera electoral del PP en els propers comicis valencians.

Les inversions en grans projectes culturals contrasten amb la precària situació de sectors com el del teatre o el del cinema.

Un Hemisfèric dedicat a la projecció de pel·lícules en tres dimensions i un Museu de les Ciències amb milers de metres quadrats d'exposicions són els espais que, ara per ara, estan oberts al públic. Per a un futur, de moment encara llunyà, queden el Palau de les Arts, que ja costa 32 milions de pessetes de sou anual per a la seua directora, Helga Schmidt, i el Parc Oceanogràfic, que mostrarà les més espectaculars espècies marines. Tot plegat, un projecte que alimenta la cultura de l'espectacle i que, segons han manifestat alguns partits de l'oposició, serveix per donar eixida a determinades persones amb les quals el PP té certes obligacions.

Però la Ciutat de les Arts i les Ciències no és l'única empresa d'aquestes característiques. El programa del PP per als propers anys preveu encara més ciutats: la del Teatre i la del Cinema; més projectes: el de Castelló Cultural; i a més, alguns esdeveniments de gran impacte cultural (i econòmic), com la Biennial d'art que se celebrarà a partir del proper mes de juny a València.

De moment, la Ciutat del Teatre, que es construirà finalment a Sagunt, costarà a la Generalitat Valenciana 12.500 milions de pessetes. Tot i que es tracta d'un projecte cultural, el govern valencià sembla molt interessat en els efectes econòmics que la Ciutat del Teatre pot suposar: la revalorització de l'antiga zona dels Alts Forns del Mediterrani (a Sagunt), la creació d'àrees d'oci i la construcció d'hotels en la zona. De fet, el conseller Olivas ha fet referència en més d'una ocasió a aquest complex com un "motor de dinamització econòmica". Així, els continguts de la futura Ciutat del Teatre han quedat, si més no, a l'ombra. No obstant això, la seua principal valedora, l'actriu grega Irene Papas, s'afanya per demostrar que es tracta d'un projecte amb cara i ulls.

Mentrestant, els professionals valencians del teatre, que no han estat convidats a aquesta festa, lluiten per aconseguir ajudes a la producció i per fer-se un lloc en els òrgans de gestió del futur Institut de les Arts Escèniques, encara pendent de l'aprovació de la llei del teatre, un tema en el qual l'administració i el sector encara no s'han posat d'acord.

Els qui sí que han arribat a un consens —si es pot dir així— són la Conselleria de Cultura i el sector audiovisual. El resultat, però, és poc esperançador. Fa dos anys que Cultura no publica les ajudes assignades a la producció audio-

Imatge del Museu de les Ciències, inaugurat el passat 13 de novembre. El cost total de la Ciutat de les Arts i les Ciències, que ha dissenyat l'arquitecte i enginyer Santiago Calatrava, es calcula en 100.000 milions de pessetes.

visual destinada al doblatge en valencià, mentre que, després de les constants reivindicacions del sector, la Generalitat ha decidit donar 25 dels 200 milions destinats a la producció. Els 175 restants seran, han dit, per a 2001. La reducció de les ajudes a l'audiovisual també afecta l'Institut Valencià de Cinematografia, que ha vist reduït el seu pressupost per al 2001 un 44%.

I mentre els productors, actors, directors i guionistes fan números per a poder subsistir, la Generalitat comença a donar forma al projecte de la Ciutat del Cinema, que té un pressupost de 20.000 milions de pessetes. Aquests grans estudis que s'ubicaran a Alacant es finançaran de forma similar a la de Terra Mítica, és a dir, a través d'una societat amb participació pública i privada. La Ciutat del Cinema, un vell somni del director valencià Luis García Berlanga, contindrà una zona industrial, una cultural, una per a l'oci i una altra destinada a serveis, amb els corresponents restaurants i hotels. Més formigó, doncs, que també es finançarà amb diners públics.

Projectes amb peus de fang. Junament amb aquests dos projectes, el

govern valencià també s'ha proposat revitalitzar culturalment l'oblidada ciutat de Castelló amb un rehabilitat Teatre Principal, que ja està en funcionament, i un nou Museu de Belles Arts, que s'inaugurarà a primers d'any. A més, també està prevista la construcció d'un Auditori a la capital de la Plana i d'un Palau de Congressos a Peníscola.

Però si hi ha alguna cosa que aporta espectacularitat a la política cultural del PP és la celebració d'esdeveniments com l'Encontre Mundial de les Arts, l'Observatori 2000 o la Biennal de València.

L'Encontre Mundial de les Arts, que es va celebrar el passat mes d'octubre al monestir de la Valldigna, va costar a la Direcció General de Promoció Cultural 200 milions de pessetes. Especialistes del món de la pintura, l'arquitectura, la moda, la dansa, el teatre o la música –alguns d'ells contractats amb 24 hores d'antelació– cobraven a raó de 300.000 pessetes per vint minuts en una taula rodona. Les repercussions culturals d'aquest projecte van ser escasses, i les crítiques, abundants.

L'Observatori 2000, un muntatge sobre tot tipus d'art contemporani (pintura, escultura, música, dansa, etc.),

celebrat a primers de novembre, no va obtenir millors resultats: crítiques a una organització càdica, caps de cartell que finalment no hi van participar i una tria d'artistes absolutament condicionada pels organitzadors.

L'últim d'aquests grans esdeveniments anunciats per la Conselleria de Cultura és la Biennal de València. Es destinaran 900 milions per a un ambiciós projecte que pretén reunir, de juny a octubre de 2001, diferents disciplines artístiques i que té com a màxim responsable l'italià Luigi Settembrini, que treballarà a València amb el seu propi equip de col·laboradors, també italians. Tots plegats, amb una assignació de 50 milions per a dos anys.

Les opinions en contra d'aquesta manera de fer política cultural ja comencen a sentir-se. No obstant això, la maquinària propagandística de la Generalitat Valenciana aconsegueix, massa vegades, no només fer oblidar les crítiques, sinó també convertir-les en grans èxits. Fa poques setmanes, un conegut diari de Barcelona publicava en grans titulars: "València dona un bany cultural a Barcelona". Qui ho havia de dir.

Rosanna Melià